

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Argumenta Arrianorum. c. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

nant distinctionem Christi à Patre æterno, optineatiam Arrium cōiungunt. Inter alia dicit Paul. de Christo, *qui cum sit splendor gloriæ, & figura substantiæ eius. portansque omnia verbo virtutis sue*, purgationem peccatorum faciens, sedet ad dexteram in excelsis, &c. Vbi ostenditur distinctio personalis, cum dicitur, *& figura substantiæ*. Græcè, *Hypostasis*, hoc est suppositum vel personæ vt explicabimus infra disput. 13. cap. 4.

Deinde cum dicitur, *portansque omnia verba virtutis sue*, denotat omnipotentiam, qua solo nutu gubernat vniuersa, vt ostendimus infra quæstione 34. art. 2. exponentes eundem locum, propter quod testimonium, vt scribit Theodoretus ibidem, hanc Epistolam negarunt Arriani esse canonicam.

CAPVT III.

Eadem veritas ex Patribus ostenditur.

Per multa, & eque præclara sunt Patrum testimonia pro catholica veritate, non modo Patrum, qui post Concilium Nicenum fuerunt, quibus patrum deferunt Arriani, verum etiam antiquorum, qui multo ante scripserunt. Est in primis Dionys. c. primo de diuinis nominibus, & ca. 3. de Mystica Theologia, vbi expresse cum vnitatem deitatis Trinitatem personarum ob fecunditatem concedit. Idem disceris verbis tradit Martialis in Epistola ad Burdegalenses cap. 10. Ignatius in Epist. ad Philipp. vbi ait credendum esse, non in vnum trinominem, nec in tres Incarnatos, sed in tres eiusdem honoris, & alia multa. Sunt etiam Iulianus in lib. de recta fidei explanatione & in Apologia ad Antonium, & in Dialogo cum Triphone, Athenagoras in Apologia ad Antonium, Irenæus lib. 3. contra hæreses cap. 6. 8. & 10. Clemens Alexan. lib. primo paedagogi de Origine iam satis diximus cap. primo huius disputationis, Tertull. lib. 4. aduersus Marcionem cap. 25. & lib. aduersus Praxeam cap. 9. & 10. Pro eadem catholica veritate scripserunt Athanas. orationes contra Arrianos, Hilarius libros de Trinitate, Ambrosius de fide Orthodoxa contra Arrianos, Aug. libros de Trinitate, sed speciatim contra sermonem Artij. contra Maximinum Arrianum, contra Falicianum. Cyrillus libros de Incarnatione, Idacius Clarus librum aduersus Variandum qui habetur tomo 5. Bibliot. sacræ, Gregorius Baticus Episcopus Eliberianus librum de Trinitate & fide contra Arrianos, qui est in 8. tomo Bibliot. sacræ, & alij, quos longum esset recensere. Definita denique est hæc veritas ab Ecclesia, primum in Concilio Niceno sub Siluestro Papa & constantino Imperatore, postea idem Imperator anno 30. Imperij conuocauit Hierosolymam concilium, vbi idem definitum fuit & Symbolo Niceno addita est particula, *consubstantialiam Patri*, Græcè *ὁμοούσιον ὁμοῦσιον*, eo quod hæretici Semiarriani *ἡμιούσιον ὁμοῦσιον*, id est similis substantiæ, solum esse dicebant, addiderunt, etiam ibidem Patres partem illam, *Deum de Deo, Deum verum de Deo vero*, Deinde in Concilio Constant. r. cap. 7. & in Tolet. primo, in confessione fidei, in Ephesino sub Cælestino, in Chalcedonensi, & in alijs multis idem definitum est.

Ex Summis Pontificibus idem statuerunt Felix Vazquez in 1. partem Tom. II.

1. in Epistola 3. Marcellinus primus in Epistola ad Salomonem: Anacletus Epistola prima; Ioan. secundus Epistola ad Valentinum, Plura in confirmationem eiusdem doctrinæ possemus adducere: sed hæc sufficiant, vt nouos Arrianos pudeat, iam diu damnatam doctrinam ab inferis reuocasse. Sed eorum argumenta, aut potius peritiles argutias audiamus.

CAPVT IV.

Argumenta Arrianorum.

Primo loco Valentinus Gentilis, & Transiluanus argumentantur ex Ignatio Epistola ad Magnesianos, vbi de Christo ait, *Vnum & solum verum Deum Patrem suum annuntiavit*. Vnde colligunt, ergo solus Pater est verus Deus, non filius. Verum particulam *solum*, perperam Valentinus intellexit: ea enim refertur ad Deum, quem solum & verum appellat, sicut Ioan. 7. *Vt cognoscant te solum Deum verum*, vt excludat alios Deos: sed non refertur ad Patrem, vt excludat alias personas in eadem natura, sicut ex verbis citatis satis liquet.

Secundo obijciunt eundem Ignatium in Epistola ad Tarsenses, vbi de Christo ait. *Et quia non est ipse ille, qui est super omnia Deus, sed filius ipsius*, sentit ergo filium Dei non esse Deum super omnia. Respondeo non negare Ignatium Filium Dei esse Deum super omnia: cum postea paucis interiectis de Christo dicat, illum non esse purum hominem, per quem, & in quo facta sunt omnia: id quod latius profectur: & aliquibus interpositis ait. *Quomodo ergo huiusmodi homo est purus, ex Maria demum habens initium, vt esset, non potius Deus verbum, & Filius vnigenitus, de quo dictum est, In principio erat Verbum, &c.* Vbi aperte Deum esse confitetur: in illis ergo prioribus verbis consulto non dixit Ignatius, *Et quia non est Deus super omnia, sed. Et quia non est ille, qui est super omnia Deus*, volens solum Filium à Patre supposito distinguere, & asserere esse aliam personam ab illo, dixit ergo, *non est ille*, pronomine enim *ille*, denotauit personam. Nam quædam verba Pauli appropriauit Patri, quædam Filio, personæ Patri tribuit illa *Vnus Deus Pater, ex quo omnia*, & hunc dixit appellari super omnia Deum, illa vero, *Vnus Dominus Iesus Christus, per quem omnia*, applicauit Filio.

Tertio afferunt eiusdem Ignatij verba in Epistola ad Philippen. probat enim in principio Epistolæ, Patrem esse vnum illis verbis, Deut. 6. *Dominus Deus tuus Deus vnus est*. Deinde post medium introducit Christum loquentem cum Sathana tempore temptationis in hæc verba, *scio eum* (scilicet Deum) *noni vnum solum, cui non denego seruire, à quo tu apostata factus es, non sum Antitheus, hoc est, contrarius Deo, confiteor eius eminentiam*. Ex quibus colligunt Transiluanus solum Patrem esse Deum, cui seruiri debeat. Miror tamquam obsecratos habeant oculos hi noni Arriani, qui præclarum testimonium de Christi diuinitate in eadem Epistola verbis interiectis non viderint, aut potius vidisse dissimulent. Nam postquæ probauit, vnum esse Patrem, non multos, ex illis verbis Deuteronomij, subiungit, *vnus quoque & Filius Deus verbum, vnigenitus* (inquit) *qui est in sinu Patris*, cum ergo ait, *Dominus Deus tuus Deus vnus est*, approprians illa verba Patri, non negauit Filium

lium etiam esse eundem Deum; quare cum postea Christus dicit, *novi unum solum* (Deum scilicet) non unam tantum personam confessus est, sed unum Deum, & ei se debere servire, intelligens secundum humanitatem; nam Christum non esse purum hominem latissime antea in eadem Epistola probauerat. Fateor ex illis verbis Deuteronomij non recte probari unitatem personæ Patris sed naturæ, nisi appropriatione quadam eis uti velimus.

Quartò arguit ex eodem Ignatio in fine Epistolæ ad Antiochenos, ubi ait, *Valete Christo, & Deo*, distinguit ergo Christum à Deo. Sed hæc friuola sunt, distinguit enim Ignatius Christum à Deo ratione humanæ naturæ, nam, & nomen, *Christus*, aliquando naturam ipsam humanam, quo vincta fuit, significat, ut notabimus 3. parte, quæstion. 19. artic. 9. ex Concilio Francofordienfi.

Postremo allegant pro se illa verba eiusdem ex Epistola ad Ephesios, *Medicus autem noster est solus verus Deus vnigenitus, & inuisibilis Dominus omnium vnigeniti Pater, & genitor: habemus autem medicum etiam Dominum nostrum Iesum Christum ante sæcula Filium vnigenitum, & in principio verbum*. Ex quibus nescio, quid miseri Arriani inferre possunt, cum plane fateatur Filium vnigenitum esse medicum nostrum, & verum Deum ante sæcula genitum, & verbum. Cum vero solum Deum verum appellat medicum nostrum, non solum aliquam personam Trinitatis designat: sed solam naturam Dei, excludens quoscunque alios falsos Deos. Hæc enim ratio in scriptura noster Deus solus verus Deus appellatur.

Secundo loco argumentantur ex Iustino in Dialogo cum Triphone longe ante medium, ubi referunt dixisse, Christum esse alium Deum præter mundi creatorem: quo sane testimonio non tam Arrianismum, quam Tricheismum videntur probare. Verum quamvis Iustinus habeat verba, quæ id videtur indicare, si tamen totus eius discursus legatur, potius contra Arrianos manifeste probat, Christum esse Deum. Ex illo enim loco Genes. 10. *Pluit Dominus à Domino ignem, & sulphur*, contendit esse Deum ex Deo, quo pluralitas personarum in eadem natura adstruitur: inquit ergo,

illi (scilicet Iudæi) se quidem intellexisse dixerunt, sed locos, quos protulisset, nihil valere ad docendum Deum vel Dominum, alium quendam esse, aut dictum esse ab Spiritu sancto, præter vniuersi conditorem. Tum ergo rursus vobis inquam persuadere conabor, qui scripturas cognitas habueritis, id quod dico esse, argui dici Deum, atque Dominum alium præter vniuersi parentem, qui etiam Angelus vocatur, quod hominibus nunciet, &c. Ex quibus verbis illa, *Deum, vel Dominum alium*, non debent sine inciso legi: sed post *Dominum*, distinctio debet poni. Contendit enim contra Triphonem, Christum, cuius personam gerebat Angelus qui inter tres, qui apparuerunt Abrahamo, videbatur Dominus, & pluit à Domino, esse Deum de Deo, & ideo dictum esse, *Pluit Dominus à Domino*: non ergo vult ostendere esse alium Deum, sed esse alium, qui sit etiam Deus præter eum, cui vniuersi creatio, & cõseruatio appropriatione quadam tribuitur: qui est Pater. Et prædicto modo intelligendus est Iustinus in toto illo discursu, cū dicit, Deum, & Dominum esse alium ab eo, qui

condidit vniuersum. Potro Iustinum velle, solum in deitate aliud suppositum præter personam Patris ostendere, non alium Deum, verba illius, quæ paulo post subiungit demonstrant: ait, *Tum ergo rursus ad scripturas me refero, vobis, persuadere conabor*, hunc, *Hæc qui Abrahamo, Iacobo, & Moysi visus est, dicitur, scriptusque est Deus, diuersum esse ab eo Deo, qui omnia condidit, numero dico, non consilio, & sententia*. Vbi nota primum, non dixisse Iustinum, esse diuersum Deum, sed esse diuersum ab eo Deo, qui dicitur omnia condidisse, hoc est, à Patre. Nam quamuis etiam Filius creauerit omnia, Patri tamen Scriptura, & Patres appropriatè videntur creationem, & potentiam: Filio vero non item, sed per ipsum, aut in ipso omnia condita fuisse dicitur, ut infra quæst. 45. artic. 6. dicemus. Deinde obserua, cum dicit alium numero, non intellegit, qui natura etiam numerice (ut aiunt) distinguitur, alioqui, & consilio, & voluntate differret, cū ergo dicat, esse vnã virtutem sententiam, & consilium, vnã etiam fateatur esse naturam, & numero solum differre ait, quod supposito distinguatur, quo pacto etiam loquitur Achanas in ratione contra Gregales Sabellij ante medium. Ex qua sane doctrina diluissent multa hæreticorum argumenta, quæ ex Irenæi verbis deducuntur, quibus videtur præter Deum creatorem cœli, & terræ confiteri dominum nostrum Iesum Christum: sicut etiam in Symbolo Apostolorum, & Nicæno habetur. Ita enim primæ personæ tribuitur creatio, ut non negetur alijs: sed appropriatione quadam (ut infra dicemus) designatur, & præter eum confitemur etiam personam verbi, cui alia tribuuntur: & personam Spiritus sancti similiter. Mito multo alia, quæ Tanfilius pro suo Arrianismo allegant, quod minoris momenti illa sint, & facile quicque ea possit diluere: mitto etiam multa, quæ ex scripturis Antius adducebat, quæ apud prædictos Patres inuenies, nam fere omnia eo spectant, ut filio Dei tribuantur in Christo naturam: cum qua nihilominus integra, & vera in sua maiestate permansit diuina. An vero illud Ioan. 14. *Pater maior me est*, hoc pacto sit intelligendum, dicemus infra disputatione 169. cap. 2.

CAPIT. V.

Ad significandum Filium, & Patrem esse eiusdem nature, recte vii Ecclesiam nomine Homousios, Hoc est, consubstantialia.

Hæcenus ostendimus, filium esse eiusdem cum patre substantiæ, & essentiz: sed quia in rebus fidei non tantum oportet scire, quid sentiendum sit: verum etiam rectum modum loquendi seruare: pauca hic de nomine Græco, *homoousios*, Latine, *consubstantialia*, de quo alibi, quæ in Ecclesia Dei dissensio fuit, subijcere oportet: præcipuum erit. Vocabulum hoc fuisse à concilio Ariminensi, tanquam nouum reformatum, restantur Atha. in Epistola de Synodis Arimini, & Seleucia, Aug. 3. lib. contra Maximinum episcopum, ante medium: eandem vocem refulasse concilio Sirminense, narrant idem Athanasius, & Epiphanius de hæresi. 73. Constantinus etiam Imp. in Epistola ad

Quarta ex eodem friuola obiectio.

19. Postrema obiectio ridicula.

Obiectio alia ex Iustino sumpta.

Soluitur ex contextu.

20.